

moralno pokvarjeni, kot so v Franciji — mo- goče le v rudniških krajih — pa le niso. Naj- večjo zaslugo v tem oziru imajo »purši«; to so samski delavci, ki so na hrani in stanova- nju pri tamkajšnjih družinah. Težko bi bilo izbrati onega, ki najmanj pohujšuje nedolž- ne otroke. V kraju M. je prišlo tako daleč, da je moralo ravnateljstvo rudnika prepove- dati družinam »purše«. Sedaj stanujejo vsi v kantinah.

Vrnimo se nazaj k pouku! Razen vero- uka se uče otroci istih predmetov kot pri nas, vendar na realije ne polagajo posebne važnosti. O Jugoslaviji celo učenci višjih razredov ničesar ne vedo in vendar bi bilo potrebno, da bi učitelj vsakega otroka malo seznanil z njegovo domovino. Našteti znajo le obmejne države. Računajo dobro, dasi ničesar ne skrajšajo: n. pr. množenje 10, 20, 11, 12 i. dr. Pri pisanju jim gre bolj za brzop- lis kakor za lep opis. Čitajo lepo in gladko. Tudi v pripovedovanju in deklamiranju niso slabi. Napačno pa je, da smatrajo šolo zgolj za učilnico. O lepem vedenju vedo otroci le toliko, kolikor slišijo doma. Pozdravljati ne znajo. V javnih prostorih se obnašajo na- ravno škandalozno. Primer: Sedim v kino. Pred menoj 14leten deček s prižgano ciga- reto v ustih (pač »libertex« tudi glede kajenja). Film se pretrga. Omenjeni deček in še dva druga z njim vstanejo in se obrnejo. Huron- sko vpitje in psovanje vrtelca filma. Še dru- gič se utrja film. Še huje kričanje in celo žuganje s pestmi. Vsi odrasli so to početje mirno gledali, slovenskemu delavcu poleg mene in meni pa žilca ni dala miru. Posre- čilo se nama je z energičnim nastopom ukro- titi fantaline. Oglejmo si še sredstva za do- sego čim uspešnejšega pouka!

Glede kazni je isto kot pri nas. Telesne kazni so prepovedane. Učiteljstvo jih tudi

obsoja — formalno — a v resnici ne dobite šole, kjer bi je ne bilo. Pač razlika med teo- rijo in prakso! Klečanje, drže rok v različ- nih položajih, prepisovanje itd. so navadne kazni; palica seveda tudi ne manjka. Bolj zanimive so nagrade, s katerimi hočejo vzpodbujati učence k pridnemu učenju. Uče- nec ki dobro odgovori, dobi učiteljevo vi- zitko, ki pa ni večja kot 1 cm². Za 10 takih vizitk dobi podobico kakega zaslužnega fran- coskega moža, včasih pa je na nji tudi kaka reklama; saj vemo, da otroci v tem oziru niso zbirčni, samo da je na podobici nakopi- čenih dosti živih barv. Enkrat v mesecu so skušnje, pri katerih določijo »najboljšega učenca«. Ta nosi potem na lepem traku obe- šeno »svetinjno pridnost«, dokler mu jo drugi ne prevzame. Umevno je, da hodi z njo po vasi »ko kralj po planini visoki«. Dvomim če sta s tem tekmovanjem odteti zavist in prevzetnost, ki se zbuja ob takih pri- likah.

Za sklep še par besed o počitniški kol- oniji jugoslovenskih otrok v Franciji. Z iz- seljeniškim župnikom sva nameravala zbrati o velikih počitnicah nase otroke in jih pri- peljati v domovino, kjer bi ostali čez po- čitnice. Naprosila sva tudi kraljevsko bansko upravo v Ljubljani za pomoč. Upam, da mi ni treba dokazovati kako velikega pomena bi bila ta kolonija v narodnem in moralnem oziru. Otroci bi šli v domovino k svojim so- rodnikom; oni, ki nimajo svojcev, pa v kak zavod. Našel bi se morda tudi kak dobronik med tovariši, ki bi takega otroka za časa po- čitnic sprejel. Vsekakor je vredno, da se za kolonijo zanima vsak, komur je na srcu na- predek naših glede narodnosti tako zapuše- nih otrok. Upam, da bom imel še priložnost o tem obširneje spregovoriti.

Jankovič Janko.

Šolska obveznost do 15. leta.

Na Angleškem in Češkoslovaškem in drugod so se resno začeli zanimati za vpra- šanje podaljšanja šolske obveznosti do 15. leta.

Na Češkoslovaškem je svetnik pri mi- nistrstvu prosvete dr. K. Velemínski referi- ral o navedeni potrebi: Štirinajstletna mla- dina zapuša po osmih letih šolo in ni niti telesno, niti duševno zrela, dočim je pa 15., 16. in 17. leto najvažnejši termin v človeškem življenju za sprejemanje uka. To potrebo dokazuje tudi na ta način, da je preveč učne snovi, ki se sedaj mora obvladati v 8 letih, kar je pa zaradi obilice učne snovi »nemo- goče. Nadalje se je pa v današnjih časih ozi- rati na gospodarsko-kmetijsko stran.

Proti temu izvajanju so se oglasili razni pedagogi, ki navajajo.

Ako naj obiskuje učenec 9 let šolo, bo zato za celo leto pozneje izučen svoje obrti in starši ga morajo preživljati. To vprašanje je vzrok, da se na Angleškem toliko časa ne morejo odločiti za ta podaljšek šolanja. Tam se je tudi že predlagalo, da se bo star-

šem, ki bi bili na ta način oškodovani, dala mesečna podpora za vzdrževanje otroka.

S podaljšanjem učne dobe se podaljša tudi doba študiranja, tako, da bodo absol- venti visokih šol, ki sedaj končajo svoj stu- dij povprečno s 24. leti, na omenjeni način gotovi komaj s 25. leti. Ta doba pa je že dokaj pozna za vstop v praktično življenje.

Nadalje bi bilo potreba več razredov, več učiteljskih moči, katerih število še danes ne odgovarja na meščanskih šolah. — Končno pa pridemo do največje ovire — šolski pro- stori bi bili premajhni in treba bi bilo gra- diti nove šole. Odprto vprašanje je tudi, kam s takim razredom; ali ga pridružiti osnovni šoli ali pa k meščanski. Ako bi ga pridružili osnovni šoli, bi bilo na mestu do- bro premisliti ta korak, oziroma se posebno na enorazrednice, kjer bi bila prevelika sta- rostna razlika med učenci posameznih od- delkov. Učitelj bi bil na taki šoli nemogoč od preobilice dela. Na Češkoslovaškem na- meravajo ta razred pridružiti meščanski šoli, kakor obligaten 4. letnik.

Nekateri predlagajo tudi, pustiti osnov- no šolo v sedanjem položaju, pač pa uvesti nadaljevalno šolstvo. Tako bi bil n. pr. va- jenec zaposlen dopoldne pri mojstru, popo- dne pa naj bi poselal šolo. Šolski pouk bi na ta način mnogo pripomogel prakti pri mo- stru. V glavnem zahtevajo tak način pouka praktiki v Nemčiji, kjer je nadaljevalno šol- stvo na višji stopnji kakor pri nas in so nji- hove zbirke učil mnogobrojnejše in popol- nejše od naših.

Drugod pa zopet priporočajo (tako, kot je sedaj v naši kraljevini) pomakniti šolsko obveznost od 7. leta dalje in bi bil na ta na- čin učenec prost šolskega pouka, ko je pre- bil 8 let v šoli torej, ko je dovršil 15. leto. Na ta način bi bil učenec razumnejši in učno snov bi bilo mogoče hitreje obravnavati. Kakor razvidno, je predavanje pokazalo do- bro in slabo stran tega vprašanja, gotovo pa je, da bi bilo vredno o tem vprašanju spre- govoriti tudi pri nas, posebno sedaj, ko se snuje zakon za obrtno nadaljevalno šolstvo.

Iz češčine prevedel: Kus Viljem.

že 50 let
najbolj priljubljena
krema za čevlje

Pevski zbor UJU učiteljstva.

Pevski tečaj za mešani zbor se vrši: v soboto 21. februarja od 20. do 22. in v ne- ljo 22. februarja od 9. do 13. ure. Vse in vsi!

Prihodnji pevski tečaj se bo vršil pred odhodom na turnejo, in sicer: 28. februarja, 1. in 2. marca. Odpotujemo 3. marca ob 12. uri do Zagreba, kjer se bo vršil isti dan koncert v dvorani Glasbenega zavoda. Po koncertu ob 11. uri pa z brzovlakom do Beo- grada, kamor dospemo 4. marca zjutraj. V Beogradu priredimo dva koncerta, in sicer ob 4. popoldne mladinski koncert v dvorani uni- verze, 5. marca pa koncert v narodnem gle- dališču. Hrano bo imel zbor v Učiteljskem domu beogradskega poverjenstva UJU, sta- novanje pa v Dačkem domu po nižani ceni. Aranžiranje koncertov v Beogradu je pre- vzelo učiteljski pevski zbor »Marinković« katerim zvesto pomagajo tovariši: Flere Pavel, Skala Anton, Janežič Jelo in ostali tovariši Slovenci. Pri izvršnem odboru UJU je dobil zbor popolno zaslombo in mu pomaga vsi- stransko. Tudi kulturne organizacije in ostala društva kažejo veliko zanimanje za prire- ditve pevskega zbora. Prihodnji objavimo razpored nadaljnjih koncertov.

Program koncerta Pevskega zbora UJU iz Ljubljane dne 3. marca 1931. v dvorani glasbenega zavoda v Zagrebu:

Anton Foerster: Z glasnim šumom s kora.
Emil Adamič: Duhovne pesmi:
a) Jutranja pesem, b) Kedar pride posled- nji čas, c) Češčena si Marija.

Anton Lajovic: Pomladni spev, Bolest kovač.
Slavko Ostere: Konja jezdi Aga, Pesem o suhi muhi.

Marij Kogoj: Vrabci in strašilo. Mešani zbori.

Skrjanc L. M. Iskre.
Adamič Emil: Sestrica: Ženska zbora in so- prano solo.
Ravniki Janko: Zimska. Kmetiška. Ženska zbora s 4-ročno spremljavo klavirja.

Adamič Emil: Pet otroških pesmi:
a) Biba leze, b) Zajček je lepa reč, c) Mi- cika majčkena, d) Zazibalka, e) Micikina žlahta.

Štrifot Niko: Polček leze v ogledi.
Lajovic Anton: Pesem tkalca. Sopran solo s klavirsko spremljavo Meze Anica.

Adamič Emil: Potrkan ples.
Lajovic Anton: Pastirčki, Kroparji Medved z medom. Mešani zbori.

Program mladinskega koncerta dne 4. marca in večernega koncerta dne 5. marca v Beogradu.
Anton Foerster: Z glasnim šumom s kora.
Emil Adamič: Duhovne pesmi:

V obrambo ugleda in časti učiteljstva.

»Narodna Prosveta« od 12. t. m. pri- naša spomenico, ob zaključku pa sledeče:

Izvršni odbor UJU

na sednici od 10. o. m. diskutirajući o prednjem slučaju doneo je sledeči

KOMUNIKE

Izvršnog odbora Udruženja jugosloven- skog učiteljstva povodom napada nekih članova banskog veća Dravske banovine na svojoj prvoj sednici.

Izvršni odbor Udruženja jugosloven- skog učiteljstva izvešten putem štampe o napadima nekih članova banskog veća Dravske banovine na učiteljstvo i škol- stvo konstatuje:

1. Da ni jedan jedini inkriminisan slučaj — ne samo da nije bio konkretni- ziran, no da se uopšte nije ni pokušalo sa stvarnim dokazivanjem;

2. Sve jugoslovensko učiteljstvo — pa i učiteljstvo Dravske banovine — vrši sve svoje dužnosti, školske i vanškolske, kako one koje im Zakon o narodnim školama naređuje tako i sve ostale koje imaju za cilj kulturno-prosvetni progres nacije i države — sve se to vrši sa puno ljubavi i samopregorenja, a dokaz za to su izveštaji nadležnih prosvetnih fakto- ra koji sa velikom pohvalom govore o radu i uspehu učitelja.

3. Napadi ovakve vrste na jedan sta- lež koji se u celom kulturnom svetu sma- tra pionirom svakog napretka — znak je nepoznavanja rada toga staleža. Jer osim rada u školi, akcija jugoslovenskih učitelja manifestuje se u mnogim ekonom- skim, socialnim i kulturno-prosvetnim ustanovama. Tako n. pr. u svima vrstama zemljoradničkih zadruga, narodnim knjiž- nicama i čitaonicama, zdravstvenim za- drugama, sokolskim društvima (jedan od najvrednijih Sokola u celoj državi jeste brat Gangl — učitelj), pevačkim društvima (pevačko društvo slovenačkih učite- lja proslavilo je jugoslovensku pesmu daleko van granica naše države), analfa- betskim tečajevima u vojsci i građanstvu i t. d.

Splošne vesti.

— G. Steblovnik je poslal z ozirom na spomenico pov. UJU dopis v katerem sicer vztraja na svojem stališču a pravi med dru- gim: »...ne bi se smelo pa presoati po po- ročilih časnikov, ki so bila pomanjkljiva in tendencijsno prirojena.« — Ponovno po- udarjamo, da je za učiteljstvo edino mero- dajna objava v listih in to še celo, ker je bila izdana od »Avala«, t. j. tako kakor se je slovensko učiteljstvo naslikalo v javnosti in po čemer nas javnost tudi sodi.

— »Narodna Prosveta« prinaša Spomeni- co poverjenstva UJU v srbohrvatskem pre- vodu.

— Na uvodnem mestu prinašamo dopis iz vrst članov banskega sveta samega ki do- volj jasno kaže upravičenost učiteljstva v borbi za varstvo svojega službenega ugleda in časti. Dopis prinašamo, kakor nam je bil dopo- san od pisca v objavo.

— Gospod urednik! »Seznani« (glasilo Bolg. učit. soj.) od 23. jan. 1931. prinaša sle- dečo notico: »Učit. Tovariš«, glasilo sloven- skega učiteljstva, redno seznani svoje čita- telje o delu in gibanju B. U. S. in to za nas zelo simpatično in objektivno. Dolžni smo, da izrazimo svojo največjo hvaležnost brat- ski organizaciji. Nato list našteva, o čemu vse je »Tovariš« prinašal vesti. Sporočam

4. Solidarišuci se sa Spomenicom učitelstva Dravske banovine, u odbrani neopravdanih napada na rad, Izvršni odbor rešava da se, povodom ovog slučaja a u interesu istine i zasluženog autoriteta učiteljskog, odmah preduzmu shodne mere kod nadležnih faktora.

Izvršni odbor UJU.

Solidarnost poštinih drž. uslužbencev.

Oblastna organizacija poštinih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev v Ljubljani.

Štev. 92/31.

V Ljubljani, dne 13. febr. 1931.

P. n.

Poverjenstvu UJU

v Ljubljani.

Oblastna organizacija poštino-telegraf- sko-telefonskih uslužbencev v Ljubljani je na svoji odborovi seji od 11. februarja t. l. izrekla soglasno svojo solidarnost z izjavo Zveze državnih nameščenecv in upokojen- cev v Ljubljani, ki jo je podala na svoji seji dne 7. februarja t. l. glede obrambe učitelj- stva in odobrava stališče UJU — poverjeni- štvo v Ljubljani, izraženo v njegovi spome- nici od 1. februarja t. l.

Oblastna organizacija poštinih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev.

Predsednik:

Čampa Joško.

Tajnik:

Ramor.

Učiteljsko društvo za brežiški srez je zborovalo dne 7. februarja 1931. na Vidmu.

Poročilo o seji širjega sosveta UJU 1. februarja 1931. v Ljubljani je podal tov. predsednik. V poročilu je omenil vse važne dogodke, izvršene v organizaciji, posebej pa še delo na sestavi »Spomenice«, izšle v 27. številki »Učit. Tovariša«. Članstvo je spo- menico« soglasno in z odobravanjem potr- dilo in pozvalo poverjenstvo UJU v Ljub- ljani, da zastavi vse, kar je možno, v varstvo naše časti in ugleda ter z vsemi dopustnimi sredstvi odbije obdolževanje našega stanu v korporacijah, od katerih smo se tega naj- manj nadejali.

Vam to v vednost, da hvalijo Vaš list celo v Bolgariji.

— Šolska proslava v Cerkljah pri Kranju. V poročilu o nameravani proslavi naših za- služnih rojakov sta pomotoma izostali imeni skladatelja dr. Fr. Kimovca in urednika Iv. Zelezničarja.

— Tovariše drevesničarje prosim za 21 beličnikov, 7 Baumanovih, 3 Landsberških re- nete, 7 bobovcev, 2 mošancelna in 2 koroški moštnici. Cena za visokodebelna I., odnosno II.? Poročila prosim na šolsko upraviteljstvo Dob pri Domžalah.

— Dnevnic uradnikom poštinih ambu- lanc. Predsednik ministrskega sveta je na predlog ministra za promet in ministra prav- de sklenil, da se namesto dosedanjih dnev- nic izplačajo poštinih uradnikom in usluž- bencem, ki vršijo službo na železnicah, lad- jah in drugih prevoznih sredstvih, te-le dnev- nice: 1. uslužbencem, ki delajo v poštinih ambulancah: uradnikom in pripravnikom II. kategorije 62 Din dnevno, uradnikom III. kategorije 52 Din, zvančnikom 48 Din, slu- žiteljem 40 Din; 2. uslužbencem, ki vozijo pošto v direktne zatvorke: uradnikom in pripravnikom II. kategorije 40 Din, uradni- kom in pripravnikom III. kategorije 38 Din, zvančnikom 36 Din, služiteljem 34 Din; 3. uslužbenci, ki vozijo pošto v inozemstvo in bivajo izven mej nad 3 ure, imajo pravico poleg omenenih dnevnic še na 30% dodatek. Te dnevnic se bodo računale po časih ki

5. J. Stolcer-Slavenski: Romarska popevka. — Zenski zbor.

6. Adamič Emil: Sestrica. (Ženski mlad. z. s sopran-solo).

7. Lajovic Anton: Žabe. (Ženski zbor).

8. J. Stolcer-Slavenski: Ftček veli.

9. Adamič Emil: Jurjevanje. Izpraševalnica.

Tri pure. (Ženski zbori s spremljevanjem klavirja).

10. Boris Papandopulo-Pečić: Svatovske pes- mi: a) Kad krenu svatovi, b) Kad igra kolo, c) Kad odvedu navjestu, d) Kad djevojka prima dobru molitvu. (Mešan zbor s sopran-solo).

11. Adamič Emil: Potrkan ples.

12. St. Mokranjac: Kozar. X. rukovet.

Ker se vrši cela turneja pod pokrovitelj- stvom Nj. Vel. kraljice Marije, je dal zbor natisniti lične programe z naslovno sliko Nj. Veličanstva kraljice Marije.

LOJZE ZUPANČ:

Učiteljica Vera.

Pismonoša ji je prinesel dekret. Še pre- den ji je ponudil tiskovino v podpis, je to ve- dela. Uganila je vsebino velike bele kuverte. Vsa žareča v lica se je s trepetajočo desnico podpisala; bogato je nagradila pismonošo. Začudeno jo je pogledal; takih napitnin ni bil vajen pri uradniški družini Zornovi.

Program koncertov na turneji:

1. Foerster Anton: Z glasnim šumom s kora.
2. Lajovic Anton: Pomladni spev. Bolest kovač.
3. Marij Kogoj: Vrabci in strašilo.
4. Adamič Emil: Vragova nevesta. — Me- šani zbori.